

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра міжнародних відносин

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
«ІНФОРМАЦІЙНА ДЕМОКРАТІЯ»

Підготовки доктора філософії
галузі знань С Соціальні науки, журналістика та інформація та міжнародні відносини
Спеціальності С3 Міжнародні відносини
Освітньо-наукової програми «Міжнародна відносини та стратегічні комунікації України
та ЄС»

Луцьк -2025

Силабус вибіркового освітнього компонента курсу «Інформаційна демократія» підготовки Доктора філософії (PhD), галузь знань С Соціальні науки, журналістика та інформація та міжнародні відносини, Спеціальності С3 Міжнародні відносини, освітньо-наукової програми «Міжнародна відносини та стратегічні комунікації України та ЄС»

Розробник: д. політ. н., проф. Шуляк А.М.

Силабус вибіркового освітнього компонента підготовки Доктора філософії затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин

протокол №1 від 01.09.2025 р.

Завідувач кафедри: доц. Вознюк Є.В.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

проф. Шуляк А.М.

СИЛАБУС

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
форма навчання: денна	доктор філософії галузі знань С Соціальні науки, журналістика та інформація та міжнародні відносини Спеціальність С3 Міжнародні відносини Освітньо-наукова програма «Міжнародна відносини та стратегічні комунікації України та ЄС»	Вибірковий
Кількість годин/кредитів: 120/3		Рік навчання: 2
		Семестр: 3
ІНДЗ: немає		Лекції : 10 год.
		Практичні (семінарські): 14 год.
		Самостійна робота: 8 год.
	Інд.роб. 88 год.	
	Форма контролю: залік.	
Мова викладання		<i>Українська</i>

II. Інформація про викладача

ППШ Шуляк Антоніна Миколаївна

Науковий ступінь доктор політичних наук

Вчене звання професор кафедри

Посада Декан факультету міжнародних відносин, професор кафедри міжнародних відносин

Контактна інформація antonina.mytko@vnu.edu.ua

Дні занять <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi>.

III. Опис освітнього компонента

Анотація ОК. Предмет дисципліни – теорія та практичне втілення інформаційної демократії в країнах світу. Концепт інформаційної демократії у сучасній політичній науці. Правові основи інформаційної діяльності в Україні. Глобальний інформаційний простір - поле функціонування інформаційної демократії. Політична комунікація як основа інформаційної демократії. Інформаційна політика країн світу. Моделі реалізації інформаційної демократії. Електронний уряд. Практика «електронної демократії». Концептуальні засади оптимізації процесів формування інформаційної демократії в Україні

Мета і завдання і курсу. Мета викладання дисципліни: на основі вивчення концептуальних підходів у засобів масової комунікації на глобальному і регіональному рівнях сформувані навички поглибленого аналізу інформаційної демократії, ефективної практичної й прогностичної діяльності у медіа-сфері.

Завдання:

- поглибити теоретичні знання про тенденції у сфері розвитку вітчизняних і зарубіжних інформаційних кампаній;
- проводити поглиблений пошук документальної та аналітичної інформації на основі вивчення інформаційно-прогностичних матеріалів інформаційних агенцій;
- сформувані навички ефективної діяльності в медіа-сфері, засвоївши основи інформаційної демократії та шляхи її практичного застосування;

- уміти вибирати джерела та канали отримання інформації, забезпечуючи її точність, надійність та релевантність, у процесі становлення та розвитку інформаційної демократії;
- засвоїти аспекти інформаційної демократії в різних країнах.

Soft skills.

Критичне мислення та медіаграмотність – здатність ідентифікувати маніпулятивні нарративи, дезінформацію, пропагандистські стратегії та оцінювати якість джерел.

Аналітична глибина та системність – уміння аналізувати взаємозв'язок між демократією, цифровими технологіями, інформаційною безпекою та міжнародною політикою.

Цифрова компетентність – ефективне використання цифрових інструментів для дослідження, верифікації інформації, OSINT-аналізу та стратегічних комунікацій.

Етичне мислення та відповідальність – дотримання принципів академічної доброчесності, свободи слова, прав людини та стандартів демократичного врядування в інформаційному середовищі.

Комунікаційна майстерність – здатність чітко та переконливо презентувати аналітичні висновки, формувати policy briefs та експертні рекомендації для національних і європейських інституцій.

Навички публічних виступів і дебатування – аргументований захист позиції у питаннях цифрової демократії, регулювання платформ, свободи слова та безпеки.

Лідерство у сфері стратегічних комунікацій – ініціювання демократичних цифрових практик та впровадження принципів інформаційної стійкості в академічному й публічному середовищі.

3. СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ КУРСУ

№	Назва тем	Розподіл годин				Форми контролю /бали
		л	с	кон сул	с/р	
Змістовий модуль І. «Практика здійснення інформаційної демократії»						
1	Концепт інформаційної демократії у сучасній політичній науці	2	2	2	12	ДС/146
2	Правові основи інформаційної діяльності в Україні		2	2	12	ДС/146
3	Глобальний інформаційний простір - поле функціонування інформаційної демократії	2	2		14	ДС/146
4	Політична комунікація як основа інформаційної демократії	2	2		12	ДС/146
5	Інформаційна політика країн світу		2	2	12	ДС/156
6	Моделі реалізації інформаційної демократії	2	2		12	ДС/156
7	Концептуальні засади оптимізації процесів формування інформаційної демократії в Україні	2	2	2	14	ДС/146
	Всього 54 години	10	14	8	88	100

Форми контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв'язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти. Відвідування лекційних та семінарських (практичних, лабораторних) занять є обов'язковим. Максимально допустима кількість пропусків — 2 заняття без поважної причини. У разі пропуску занять з поважних причин (хвороба, участь у програмах академічної мобільності, навчання за кордоном тощо), підтверджених відповідними документами, здобувач освіти має право на відпрацювання пропущеного матеріалу у формах, визначених викладачем. Викладач дотримується принципів академічної доброчесності, об'єктивності та неупередженості в оцінюванні результатів навчання.

Політика щодо академічної доброчесності. Нульова терпимість до списування та плагіату. Усі види навчальної діяльності виконуються на засадах академічної доброчесності відповідно до законодавства України та внутрішніх нормативних документів університету. Забороняються: плагіат; самоплагіат; списування; фабрикація або фальсифікація результатів; несанкціоноване використання допоміжних матеріалів. У разі виявлення порушень академічної доброчесності відповідна робота не зараховується і підлягає повторному виконанню або оцінюється в 0 балів.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Усі види навчальних завдань виконуються у визначені силабусом або викладачем терміни. Порушення дедлайнів без поважної причини може призвести до зниження оцінки або незарахування роботи. Перескладання практичних, лабораторних та інших видів робіт можливе лише за наявності поважних причин, підтверджених відповідними документами (лікарняний лист, підтвердження участі в міжнародних освітніх програмах, академічній мобільності тощо).

Можливість визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та інформальній освіті. Результати навчання, здобуті у процесі формальної, неформальної або інформальної освіти (онлайн-курси, тренінги, сертифіковані програми, стажування, міжнародні освітні проекти), можуть бути визнані відповідно до встановленого в університеті порядку за умови їх відповідності програмним результатам навчання освітнього компонента. Рішення про зарахування приймається комісією на підставі поданих здобувачем освіти підтверджених документів.

Можливість отримати додаткові (бонусні) бали. Здобувач освіти може отримати додаткові (бонусні) бали (у межах, визначених силабусом) за: участь у наукових конференціях, круглих столах, семінарах з тематики курсу; підготовку та публікацію наукових матеріалів; участь у проєктах, пов'язаних з інформаційно-аналітичною діяльністю, стратегічними комунікаціями та міжнародними відносинами; виконання додаткових аналітичних або дослідницьких завдань за погодженням із викладачем

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль проходить у формі заліку, за складання якого студент може отримати 100 балів. Оцінка за освоєння курсу виставляється згідно шкали оцінювання.

VII. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ (НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS)

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	

67–74	
60–66	
0–59	Незараховано (необхідне перекладання)

Питання на залік

1. Інформаційна демократія.
2. Прозорість політичної системи.
3. Демократія. Типи демократичних систем.
4. Демократичний транзит.
5. С. Хантінгтон та «хвилі демократизації».
6. Інформаційний простір.
7. «Глобальне село».
8. Матриця інформаційної демократії.
9. Інформаційна влада. Медіакратія.
10. Політична система.
11. Політична влада.
12. Система політичної комунікації.
13. Політичний PR.
14. Масова політична комунікація.
15. Інформаційне суспільство.
16. Складові інформаційної політики.
17. Державна інформаційна політика.
18. Інформаційна політика Організації Об'єднаних Націй.
19. Американський досвід формування інформаційної політики.
20. Побудова інформаційної політики в Канаді.
21. Інформаційна політика Європейського Союзу.
22. Інформаційна політика Японії.
23. Російська програма «Інфопоселення».
24. Р. Нилвак та естонська «майстерня ідей».
25. Розвиток ідей інформаційної демократії в Японії - теорія «ощадного виробництва» («кайдзен», «лі»).
26. Ідея «успішного керівництва» С. Ганді (Індія) - Right to Information (RTI).
27. Розвиток електронної інфраструктури державного та муніципального управління.
28. «Електронні урни».
29. Міжнародна практика введення електронного уряду.
30. Поняття «е-демократії».
31. Інтерактивність та оперативність Інтернет-форумів.
32. Використання Інтернет-комунікацій.
33. Принципи інформаційної демократії в Україні.
34. «Концепція (основи державної політики) національної безпеки України».
35. Чинники, що становлять загрозу становлення інформаційної демократії в Україні.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Методичне забезпечення

1. Shuliak A. Ye. Vozniuk, I.Patlashynska, L.Kachkovska, S. Gavryliuk, O.Sorokopud The impact of the 4.0 technological revolution on the hybrid war of the russian federation in Ukraine AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research. Special Issue (12/02-XXX.). p. 159-164. 2022 http://www.magnanimitas.cz/ADALTA/120230/papers/K_15.pdf

2. Шуляк А., Вознюк Є.В. Інформаційна сингулярність російсько-української війни 2022 р. Стратегічні комунікації в контексті безпекової політики: європейський і глобальний рівні: матеріали Інтернет-конференції / за заг. ред. Н. Карпчук. – Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки, 2022. С 67-72.

3. Шуляк А., Слова Т. Стратегічні комунікації спецслужб як вектор протидії деструктивним впливам. Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії, 2023, №3(17). С. 203-215. DOI <https://doi.org/10.29038/2524-2679-2023-03-203-215>

4. Шуляк А. Публічна дипломатія та зв'язки з громадськістю як компоненти стратегічних комунікацій ЄС. Стратегічні комунікації ЄС: протидія деструктивним впливам: кол. моногр. / Н. П. Карпчук, Б. М. Юськів, А. М. Шуляк, С. В. Федонюк, Н. О. Шуляк; за заг. ред. Н. Карпчук. Луцьк: Вежа-Друк, 2023. С. 128-144. ISBN 978-966-940-489-3. <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/22712>

5. Шуляк А., Шуляк Н. Інформаційна нерівність як проблема побудови стратегічних комунікацій. Стратегічні комунікації в контексті безпекової політики: європейський і глобальний рівні: матеріали Інтернет-конференції / за заг. ред. Н. Карпчук. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки, 2024. С.24-29

Основна

1. Глосарій: навчальний енциклопедичний словник-довідник з питань інформаційної безпеки / за заг. редакцією д. політ. н., проф. А.М.Шуляк., 2019. – 580 с.

2. Vademecum bezpieczeństwa informacyjnego / redakcja naukowa Olga Wasiuta, Rafał Klepka, T.1. Kraków: AT Wydawnictwo, Wydawnictwo LIBRON – Filip Lohner, 2019. - 668 p.

3. Vademecum bezpieczeństwa informacyjnego / redakcja naukowa Olga Wasiuta, Rafał Klepka, T.2. Kraków: AT Wydawnictwo, Wydawnictwo LIBRON – Filip Lohner, 2019.

4. Політологія: сучасні терміни і поняття. Короткий навчальний словник-довідник для студентів ВНЗ I-IV рівнів акредитації. – 3-тє видання, виправлене і доповнене укладач В. М. Піча, наук. редакція Л.Д. Климанської, Я.Б. Турчин, Н. М. Хоми. – Львів: Новий Світ –2000, 2020. 516 с.

5. Новітня політична лексика (неологізми, okazionalizmi та інші новотвори) / [І. Я. Вдовичин, Л. Я. Угрин, Г. В. Шипунов та ін.]; за заг. ред. Н. М. Хоми. – Львів: «Новий Світ–2000», 2020.– 492 с.

Додаткова

1. Даниленко С. Перевтілення демократії в інформаційну добу: роль нових медіа та громадянського комунікування, Political Studies. №1, 2021, https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2021/06/danylenko_perevtiennia.pdf

2. Загроза демократії чи елементарна інформаційна гігієна? <https://armyinform.com.ua/2021/01/21/zagroza-demokratiyi-chy-elementarna-informacziyna-gigiyena/>

3. Орловська Ю.В., Кахович О.О., Квактун О.О. Електронна демократія як інструмент публічного управління та адміністрування: теоретичний базис. <file:///C:/Users/Shuliak/Downloads/529-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-507-1-10-20210818.pdf>.